

§ 1:6

Nytt styrdokument "Belysningsstrategi för Österåkers kommun"

Sammanfattning

Dåvarande Tekniska nämnden fick enligt 2022 års budget, i uppdrag att ta fram en strategi för kommunens belysning. Den framtagna belysningsstrategin föreslås ersätta kommunens tidigare belysningsplan framtagna 2010, då denna inte längre är aktuell. Strategin syftar till att vara vägledande i kommunens arbete med utomhusbelysning inom fysisk planering till genomförande och förvaltning. Strategin förtydligar översiktsplanens mål och ambitioner avseende belysning och knyter an till andra gällande styrdokument.

Beslut

Kommunstyrelsens Tekniska utskott föreslår Kommunstyrelsen besluta

1. Godkänna återrapportering av uppdrag 23 i Kommunfullmäktiges budget 2022
2. Överlämna återrapporteringen till Kommunfullmäktige
3. Anta styrdokumentet "Belysningsstrategi för Österåkers kommun"

Ärendet

Tekniska nämnden fick enligt 2022 års budget i uppdrag att ta fram en strategi för kommunens belysning. Den idag gällande belysningsplanen för Österåkers kommun som togs fram 2010, behöver ersättas med en aktuell och uppdaterad strategi för kommunen belysningsanläggningar.

Kommunfullmäktige har beslutat om fyra övergripande mål som ersätter de tidigare sju inriktningsmålen från och med år 2024. De nya målen utgör bland annat grund för hur kommunens nämnder och bolag ska arbeta med energirelaterade frågor och hållbar utveckling. Den föreslagna belysningsstrategin utgör ett verktyg för att arbeta mot kommunens vision och de nya övergripande målen.

Den föreslagna belysningsstrategin ansluter till styrdokumentet "Riktlinjer för styrdokument i Österåkers kommun", antagen 2024-11-25.

Österåkers översiktsplan från 2018 slår fast att kommunen ska utvecklas hållbart ur ett ekologiskt, socialt, och ekonomiskt perspektiv. Belysningens utformning och funktion är en viktig pusselbit för att nå översiktsplanens målbilder.

Den föreslagna belysningsstrategin utgör också en viktig grund vid arbetet med att genomföra andra kommunala strategier, program och planer.

Utskottets slutsatser

Den föreslagna strategin, "Belysningsstrategi för Österåkers kommun", anger översiktliga vägval och pekar ut riktningar för hur målen ska uppnås. Strategin beskriver hur kommunen långsiktigt ska arbeta med belysningsplanering och ljussättning ur ett hållbarhetsperspektiv.

Belysning inom den fysiska planeringen i Sverige regleras främst genom plan- och bygglagen medan frågor rörande belysningens påverkan på naturmiljön främst regleras genom miljöbalken. Vid sidan om miljöbalken finns även artskyddsförordningen som innehåller bestämmelser om påverkan på fridlysta och övriga skyddade arter.

Belysning är avgörande för att säkerställa trygghet, säkerhet och tillgänglighet under dygnets mörka timmar. Brist på tillräcklig belysning minskar rörelsefriheten, utsätter oss för risker och resulterar ofta i en känsla av otrygghet.

Med ljusets hjälp kan utomhusmiljöer förvandlas till levande platser som berikar upplevelsen och bidrar till social hållbarhet.

Väl genomtänkta val av belysning kan bidra till en hållbar och kvalitativ belysningsanläggning med låga driftskostnader som även stimulerar kvällsekonomin och gör kommunen attraktiv under hela dygnet.

Väg- och gatubelysning utgör ryggraden i kommunens belysningsanläggning och är avgörande för att skapa trygga, säkra och tillgängliga miljöer under dygnets mörka timmar. Belysningen bidrar också till identitet och igenkänning.

Broar, trappor och tunnlar för gång- och cykeltrafik är viktiga passager som sammanbinder kommunikationsstråk och områden. Utan en väl genomtänkt ljussättning riskerar dessa passager att bli otrygga barriärer.

Välplanerad och genomtänkt belysning kan göra torg och platsbildningar till inbjudande samlingspunkter som underlättar för invånare att mötas och interagera under kvällstid.

Belysning på lekplatser och andra aktivitetsytor kan användas som ett verktyg för att uppmuntra till lek och aktivitet oavsett årstid eller tid på dygnet.

Belysning i offentliga parker och grönytor främjar samhällsgemenskap och rekreation samt förlänger tiden då dessa ytor kan användas.

Att ljussätta identitetsskapande byggnader, objekt och konstverk kan stärka kommunens identitet. Ljussatta objekt definierar stadsrummet efter mörkrets inbrott.

Belysning i natur- och friluftsområden kan främja människors välbefinnande och hälsa genom att öka tryggheten och möjliggöra kvällsaktiviteter. Det är också viktigt att bevara den mörka natthimlen och undvika ljusföroreningar som kan störa djurliv och ekosystem.

Tillfällig säsongs- och evenemangsbelysning i staden kan förändras utifrån säsong och skapa olika upplevelser under året.

Belysning av kulturmiljöer och kulturhistoriskt värdefulla byggnader kan synliggöra och förhöja dess betydelse under kvällstid.

Genom att vara konsekvent i val av belysningsteknik och material får kommunen enhetliga belysningsanläggningar som är lätta att underhålla och som bidrar till karaktär och struktur till kommunens utemiljöer.

Med hjälp av belysningsstyrning kan negativ miljöpåverkan, ljusföroreningar, reduceras.

Ett väl fungerande system för drift och underhåll av kommunens belysning behövs för att säkerställa belysningens funktion över tid.

Bilaga

Belysningsstrategi för Österåkers kommun

